KATERINA

PŘEKLAD Lucie Mikolajková

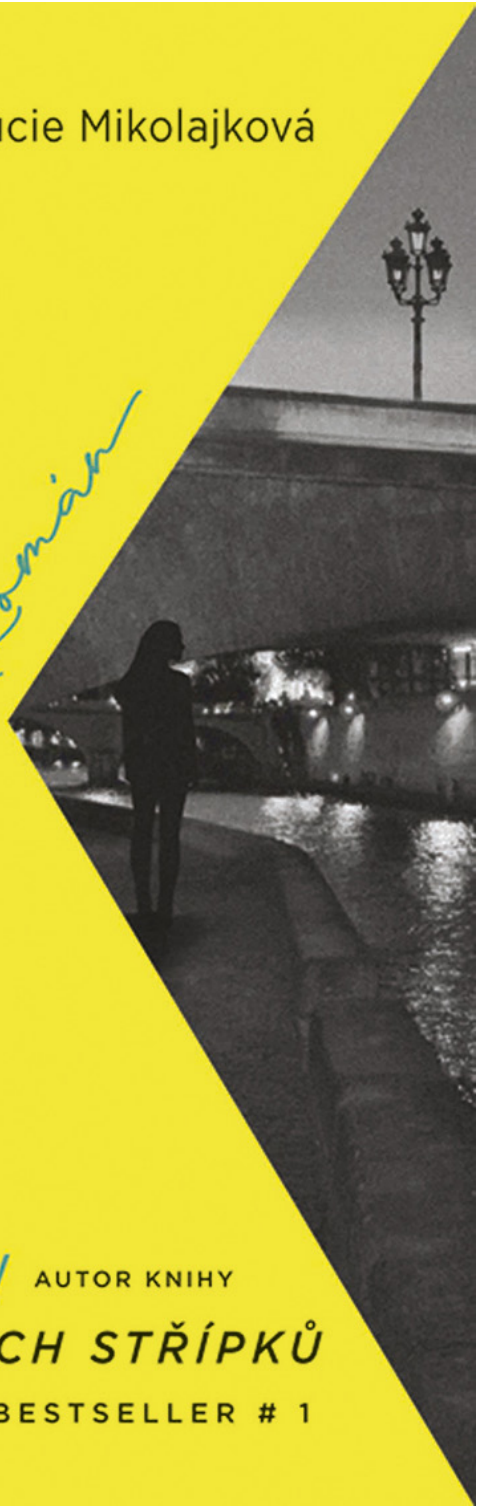

Román

James Frey AUTOR KNIHY

MILION MALÝCH STŘÍPKŮ

NEW YORK TIMES BESTSELLER # 1

Katerina

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.dominoknihy.cz
www.albatrosmedia.cz

James Frey
Katerina – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

KATERINA

PŘEKLAD Lucie Mikolajková

James Frey

KATERINA

PŘEKLAD Lucie Mikolajková

James Frey

DOMINO 2020

Pokud se dobře pamatuji, býval můj život kdysi hostinou, na níž se otvírala všechna srdce a kde víno vždy teklo proudem.
Jednou večer jsem si posadil Krásu na klín – A zdála se mi hořká –
A haněl jsem ji.

ARTHUR RIMBAUD, *SEZÓNA V PEKLE,* 1873

Los Angeles, 2017

Začalo to žádostí o přijetí zprávy na Facebooku. Od kohosi jménem Jente Paenbenková. Žádná fotka, žádní přátelé. Prázdný profil. A tak to znova začalo. Po pětadvaceti letech.

Myslíš na mě někdy?
Odpověděl jsem:
Možná.

A tak to šlo dál.

Já na tebe myslím každý den.
To je prima.
Někdy jo, někdy ne.
No, to je život, že jo? Někdy je prima, někdy ne.
Ano, Jayi, to rozhodně platí. Pro nás oba.
Kdo jsi?
Chci, abys na mě myslel den co den.
Kdo jsi?
Chci, abys na mě pomyslel, usmál se a vzpomínal.
Kdo jsi?
Mysli na mě, usmívej se a vzpomínej, Jayi.
Kdo?
Pro mě. Udělej to pro mě.

Paříž, 1992

Bydlím na rue Saint-Placide. Všude po podlaze se válejí prázdný flašky od vína a popelníky, v koutě mám na zemi matraci. Barva na stěnách je oprýskaná a okna se nedovírají. Je konec dvacátýho století a my údajně žijeme ve vyspělý moderní společnosti. Jenomže naše touhy, ty jsou pořád stejný. Stejný jako ten první den, co jeden z nás vylezl z nějaký pitomý jeskyně. Milovat šoustat jíst pít spát. A přesně tohle tady dělám, v tomhle nejkrásnějším a nejcivilizovanějším městě na světě. Miluju šoustám jím piju spím.

Včera večer uvázal Louis na kliku červený šátek. Louis má rád arabský kluky, čím míň jsou za hranicí plnoletosti, tím líp. Šátek znamená nechoď dovnitř, i když jsem je samozřejmě za dveřma slyšel a věděl jsem, co se děje, na to jsem ten šátek ani nepotřeboval. Šel jsem se teda projít a koupil pár lahví lacinýho vína a posadil se v Saint-Germain na lavičku a koukal na hezký holky a představoval si, jaký by asi bylo být s nima, líbat se s nima, přimět je, aby se usmály nebo je rovnou rozesmát, flirtovat s nima, šukat je, zamilovat se do nich. U některých mi bylo hned jasný, že nemám šanci. Některý klidně mohly být moje. Seděl jsem tam a popíjel a koukal se a představoval si, až už mi to nemyslelo a nic jsem si nepamatoval a probudil jsem se pod stromem na Quai Voltaire a pěšky se vydal zpátky do bytu. Červený šátek už byl pryč.

Louis vaří kafe. Myslí si o sobě, že je filozof, meteorolog, astronom, polyglot a umělec v jednom. Žijeme na takový malý kouli, říká vždycky, malý modrý kouli v mrňavý sluneční soustavě v nepatrný galaxii v nekonečným vesmíru. Nic, co uděláme, ty nebo já nebo kdokoli, nemá sebemenší význam. Měli bychom být šťastní a honit

se jenom za rozkoší a bolestí a plnit si každou formu chtíče a touhy, co jich na světě je. Mělo by nám stačit, že máme ptáky tvrdý a kundy vlhký a že nám srdce buší rychle a splašeně, rychle rychle splašeně. Jenomže nestačí, protože jsme hloupí a protože všichni máme pocit, bůhvíjak nejsme důležitý, že na nás záleží, že záleží na tom, co děláme, a tak trávíme čas v nějakým úplně bezvýznamným zaměstnání a pachtíme se a bojujeme a snažíme se být něco jinýho nebo někdo jinej, než co jsme doopravdy – zvířata. Dělá to každý, celý lidstvo, celá ta kypící, pošetilá, tupá masa, všichni to dělají, jenom já ne, já, Louis, princ ze Saint-Placide, já vím, jak na to. Jdu za svým srdcem a za svým ptákem a jediný, na čem mi záleží, je to, co je dokáže rozezvučet. Takže mě poslouchej, kámo. A uč se ode mě. Jdi za svým srdcem a za svým ptákem. A pamatuj si, že tady na tom světě na ničem jiným nezáleží. A pak budeš tak spokojený jako já.

Jsem v Paříži už měsíc. Je mi jednadvacet, přijel jsem sám, nikoho jsem tu neznal a neuměl ani slovo francouzsky, prostě jsem si jednou sbalil tašku a nechal všechno za sebou. Kamarády, rodinu, Ameriku. Ať už měl můj život vypadat jakkoliv, teď je to pryč. Narodil jsem se, jenom abych se stal součástí obrovskýho soustrojí. Malinká součástka. Šroubeček. Poslušný kolečko, navždycky zastrčený na jednom místě. Choď do školy, dodržuj pravidla, najdi si práci, makej šetři choď volit poslouchej, ožeň se kup si dům pořiď si děti, makej šetři choď volit poslouchej a svý děti uč dělat to samý, makej šetři choď volit poslouchej, a pak umři a hnij v nějaký zasraný díře v zemi. Ten stroj ať se jde vycpat. A lidi, co ho postavili, ať jdou do prdele. A ti, co ho řídí, ti taky. A ať se jdou bodnout lidi, co se dobrovolně stanou jeho součástí. Já jsem tady, v nejkrásnějším a nejcivilizovanějším městě na světě. Věřím v Louise, v jeho šílený oči, roztřesený ruce, burácející hlas, v jeho názory na počasí a hvězdy. Jdu za svým srdcem a za svým ptákem. A když se ti dva chtějí rozezpívat, tak zpíváme. Když se chtějí usmívat, usmíváme se. Když chtějí tancovat, tak tancujeme. A když se chtějí zhroutit, no tak se zhroutíme. Ať chtějí, co chtějí, ať jdou, kam jdou, ať na tý cestě najdeme rozkoš nebo bolest, nikdy nebudeme makat šetřit volit poslouchat. Ten stroj ať se jde vycpat. Lidi by měli mít jediný cíl, spálit ho na prach. Zapálit ho a tancovat v plamenech.

A tak bloumám starobylýma ulicema plnýma lidí, co mluví jazykem, který neznám, hledám něco, co nikdy nenajdu, mohl bych tomu říkat svoboda, ale je to něco víc, mohl bych tomu říkat osvícení, ale já si chci připadat víc než osvícený, mohl bych říct, že je to všechno, protože pro mě to všechno znamená, milovat šoustat jíst pít spát cítit žít žít žít. To je pro mě všechno. A ten stroj chci kurva zapálit. Já chci žít.

Los Angeles, 2017

Trávník se zelená. Z některých oken mám výhled na oceán a z jiných zase na třpytivé ocelové věže ve žlutavém oparu. Mám tu stromy a ptáky a bazén. Tři auta v garáži, dvě děti, každé ve svém pokoji, manželka, která spí vedle mě. Splátka hypotéky odchází každý měsíc včas, stejně jako všechny ostatní účty. Den co den sem dochází hospodyně a muži, co se starají o trávník a stromy a bazén a sbírají hovna, která všude trousí náš pes. Vzadu na našem pozemku mám takovou malou stodolu, chaloupku, ateliér nebo jak tomu chcete říkat, daleko od domu, daleko od rámusu, daleko od lidí, daleko od světa. V tomhle domečku trávím celé dny u počítače, poslouchám hudbu a koukám na televizi, čtu si a hraju videohry, někdy i pracuju, vytvářím věci, na kterých prý záleží, které jsou důležité, lidi je chtějí číst, a jiní lidi mi dávají peníze za to, že je vyrábím. Platí mi za to úplně neskutečně. Dělám, co po mě chtějí, dávám jim, za co mi platí, a přitom sám sebe nenávidím. A když se zastavím na dostatečně dlouho, abych se stihl zamyslet nad tím, co dělám a jak jsem se dostal až sem a kolik toho mám a kolik jsem promrhal, když pomyslím na to, jak ztracený si každý den a každou vteřinu připadám, jak ukrutně jsem ztracený a jak se cítím, nejradši bych si sakra koupil pistoli a vystřelil si mozek. Jenomže na to nemám dost kuráže. A tak se brouzdám v trávě a zírám na stromy a poslouchám ptáky a dívám se na oceán a mrakodrapy a usmívám se na děti a spím vedle svojí ženy a platím účty a dělám svou práci. A nenávidím se. Každičký den, každičkou minutu. Nenávidím sám sebe.

Paříž, 1992

Otevřeš dveře.

Vyjdeš ven.

Život čeká.

Sex a láska a knihy a umění. Slunce vychází nebo zapadá. Smích a hudba. Klidný místo, kde si můžeš sednout. Číst nebo přemýšlet anebo se jenom dívat, jak den míjí. Anebo ne. Procházet se. Uprostřed toho chaosu, lidí a kraválu. Troubí auto. Motorka. Lidi se baví. Zvonky u dveří, co se otevírají a zavírají. Nějaká dvojice se hádá, někde brečí mimino. Procházej se, tancuj, poskakuj, běhej, dělej si co chceš, choď si kam chceš. Třeba najdeš něco nádhernýho nebo příšernýho anebo vůbec nic. Extáze nebo srdcebol. Dobrodružství nebo nuda. Tak prostě otevři ty zasraný dveře!

Život čeká.

Vykroč.

Každý můj den začíná stejně. Jdu do pekařství. Ať už se probudím doma, někde v postranní uličce, v parku, v něčím bytě, u někoho na podlaze nebo ve vaně, jdu do pekařství. Je v přízemí domu, kde bydlím, přímo pod bytem, o který se dělíme s Louisem. Typický francouzský pekařství, teda vlastně *boulangerie*, jak říkají Francouzi, který mají pro všechno nádherný slova, a takovýhle pekařství jsou tu v každý ulici. V boulangerii prodávají chleba, i když ve Francii je chleba víc než jenom chleba. Chleba je život, je to duše, je to krev, je to identita, je to umění. Snad všichni Francouzi, co znám, berou chleba hrozně vážně, asi jako Američani berou vážně střelný zbraně, anebo křesťani modlení. Dokážou se hádat, kdo peče nejlepší bagety, nejlepší sladký pečivo, nejlepší *pain au chocolat*,

v kterou denní dobu je nejlíp chleba kupovat, jestli by se měl jíst teplý nebo vychladlý, jaký máslo na něj namazat a kolik, a jestli by člověk dokázal přežít jenom o chlebu. Jestli se někdy ocitnete pohromadě s nějakým Francouzem a nebudete mít o čem mluvit, prostě zaveďte řeč na chleba. Řekne vám, jak ho v Paříži mají dobrý, a že všude jinde je chleba úplně příšerný. A bůhvíproč bude mít pravdu, v Paříži je chleba fakt lepší. Líp chutná, líp voní, je lepší na pohled i na omak. Když ho kousek odlomíš, líp to zní. Jím bagety den co den, a některý dny nejím nic jinýho. Pět franků, což je asi tak dolar, a už se nemusím starat o jídlo. Můžu utrácet za důležitější věci, knížky a propisky a cigára a kafe a víno, někdy taky za kytky pro starý dámy nebo krásný holky, co náhodně potkávám na ulici. Stařenky se na mě usmějou vždycky, mladý holky někdy. Jindy se jenom otočí a jdou pryč. Je to taková prostinká pitomůstka. Dávat kytky někomu, koho neznáš. Jsou to dobře utracený peníze, ať už to dopadne, jak chce.

Pekařství dole má vývěsní štít psaný jednoduchým modrým písmem a obyčejný ocelový pult a vitríny s načančanýma zákuskama a za pultem bedýnky s různými druhy chleba. A za bedýnkama vidíš pece a pracovní stoly, mouku, těsto, válečky, ten organizovaný chaos, ze kterýho to všechno vzniká. Pekařství patří takovým postarším francouzským manželům. Představuju si, že ho zdědili po jedněch z jejich rodičů, a ti zase po svých rodičích a ti zase po svých, a tak pořád dál do minulosti, až ke Galům s máslem ve vlasech. Ti dva jsou tam den co den, jsou už starý, otevírají za rozbřesku a zavírají v pět odpoledne. Muž peče a jeho žena stojí za pokladnou, oba nosí stejný bílý zástěry s lemováním ve stejný modrý barvě jako jejich cedule nade dveřma. Usmívají se na zákazníky, vyměňujou si zdvořilůstky, smějou se se stálýma zákazníkama, prodávají jim bagety, croissanty, *pain au chocolat*, podávají jim výrobky, jejichž jména neznám a neumím vyslovit, zdobený francouzský dobrůtky, co chutnají úžasně a nestojí skoro nic. Ti dva mě nemají rádi, i když sem chodím každý den. Vejdu dovnitř, vystojím frontu, pozdravím a řeknu si o bagetu, francouzsky s mizerným přízvukem, a podám jim pět franků. Žena mě ani nepozdraví, vlastně mě vůbec nebere na vědomí, akorát si ode mě vezme peníze a podá mi bagetu.

Na toho pána někdy zamávám, ale on se buď zamračí anebo se odvrátí. Pokud vím a pokud jsem viděl, jsem jediný Američan, co si u nich kupuje chleba, a říkám si, že možná proto mě nemůžou ani cítit. Jinak jsem zjistil, že i přesto, jak se o Francouzích říká, že nesnášejí Američany, tak když se člověk aspoň pokusí mluvit francouzsky a nechová se jako úplný kretén, jsou docela v pohodě. Jo, jsou odměření a odtažití a studení a taky trochu hulváti, a jakmile uděláte nějakou kravinu, hned vám to dají na vědomí, ale takhle se chovají ke všem, dokonce i sami mezi sebou. Já tuhle přímost vlastně oceňuju, na nic si nehrajou. Když jsi v pohodě, jsou v pohodě i Francouzi. Chováš se jako kokot a dají ti to sežrat.

Ale ti dva v pekařství, tihle dva roztomilí staříci v bílých zástěrách s modrým lemováním, co mi prodávají chleba, ti prostě Američany nesnášejí. Nebo možná jenom tohohle jednoho Američana. Většinou se snažím, aby nákup proběhnul pokud možno rychle a bezbolestně. Objednám chleba, podám peníze, vezmu si chleba, jdu. Někdy se s nima ale pokusím zapříst hovor, zeptám se jich na politiku, zajímám se, jestli fandí Paris Saint-Germain, jestli se jim víc líbí Manet nebo Monet, jestli četli Huga a Flauberta a pokud jo, tak koho mají radši, a jestli někdy uspořádali s ostatníma místníma pekařema soutěž o to, kdo peče nejlepší bagety. Ale ať řeknu, co řeknu, ti dva si mě prostě nevšímají. Ignorujou každý moje slovo. Ostatní zákazníci se někdy zasmějou, někdy se odvrátí a je vidět, jak je jim trapně. Ale ať to dopadne jak chce, vždycky prostě podám peníze, vezmu si chleba a jdu.

Otevřu dveře.

Vyjdu ven.

Život čeká.

A tak se seberu a jdu a chodím. Nemám žádný cíl, žádný plán, nemám nic na práci. Nemusím nikde být, nemám s nikým nic domluveno. Na světě není lepší město, kde člověk může jenom tak bloumat, než Paříž. Na každým rohu je jídlo a víno a umění a krása. Budovy jsou všechny buď smetanově bílé nebo tmavě šedé. Vysoká okna ve všech patrech. Jednokřídlé třímetrové dřevěné dveře s domovními čísly diskrétně zapuštěnými do kamenného ostění. V ulicích se to hemží lidmi. Nejsou rovné a pečlivě naplánované

do mřížky, vinou se a zatáčejí, jak se jim zlíbí. Městu vládnou široké bulváry. Champs-Élysées s širokými chodníky a velikánskými kavárnami a lampami, takové pařížské Times Square, na jedné straně zahrazené Vítězným obloukem, na druhé náměstím Concorde. Saint-Denis, kde je to samý kriminálník a samá děvka nabízející svoje zboží a svoje těla úplně nepokrytě, za bílého dne je tam mrtvo, ale když pak slunce zapadne, pulsuje ulicí sex a nebezpečí, touha a násilí. Na Montparnassu posedávají intelektuálové a akademici, vedou nekonečné debaty, kouří a jedno kafe pijou tři hodiny. Haussmannův bulvár je plný obchodních domů a starých dam ve zdobných kloboucích a s kabelkami, co stojí víc než dům. Beumarchais, Filles du Calvaire, Temple, Saint-Martin. Clichy, kde se jako přízraky zjevují Picasso, Dalí, Modigliani a van Gogh. Saint-Germain, kde se opíjeli a rvali a vyváděli Hemingway a Fitzgerald. Chodím a dívám se a poslouchám. Sedávám na lavičkách před katedrálami. Lehávám na trávě v parcích. Bloumám po muzeích a spíš než abych koukal na obrazy, pozoruju lidi. Přemýšlím a sním. Nosím s sebou notýsek z tuhého hnědého papíru svázaný provázkem, propisku, knihu, kterou mám zrovna rozečtenou, krabičku cigaret a zapalovač a v zadní kapse svazeček bankovek. Sedávám po kavárnách a píšu, piju kafe, čtu si. Dopoledne chodím do baru na skleničku něčeho tvrdého, k obědu si dávám víno a příchod odpoledne oslavím koktejlem. V knihkupectvích se probírám knížkama v regálech, i když jsou většinou ve francouzštině, takže je nedokážu číst. Dívám se na jména na hřbetech, na slova na stránkách, nasávám vůni papíru, potěžkávám je v ruce. Chodím po městě a bloudím v myšlenkách a sním. Sním o umění a o jídle. Sním o tom, že mám dost peněz, abych si mohl dopřát cokoliv chci a kdy chci. Sním o tom, že mám nevysychající zásobu vína a koksu a sexu, a že si to můžu rozdat snad s každou ženskou, kterou potkám. Postávám před restauracemi a pročítám si jídelní lístky za sklem. U trafikanta ve stánku si prohlížím obrázky v časopisech. Někdy prostě zůstanu stát a dívám se na nějakou budovu a představuju si, jak ji stavěli, jakou má historii, jaký život vedou lidi, co tam bydlí, jejich bolest i radost, jejich potíže, občasný triumf a nekonečný sled neúspěchů. Chodím a bloumám a sním. A nejvíc ze všeho sním o lásce, bláznivé šílené

ztřeštěné lásce. Nesním o prstýnkách a bílých šatech a kostelech, ale o chtíči a šílenství, o takové té lásce, kde se prostě nemůžete přestat dotýkat, líbat, lízat, cucat a šukat. O lásce, co láme srdce, rozpoutává války, ničí životy, o lásce, co se vám vpálí do duše jako cejch, takže ji cítíte při každém úderu srdce, která vám sežehne vzpomínky a vrací se vždycky, když jste sami a všude je klid a ticho a svět zmizí v dálce, o lásce, co pořád ještě bolí, takže si musíte sednout a koukáte do země a přemýšlíte, co se to krucinál stalo a proč. Sním o bláznivé šílené ztřeštěné lásce, co začíná jediným pohledem, setkáním očí, úsměvem, dotekem, smíchem, polibkem. O lásce, co bolí tak, že tu bolest začnete milovat, začnete ji chtít, toužíte po ní tak, až to kurva bolí, co kvůli ní nespíte až do svítání, co vás v noci budí. Láska, kterou cítíte na každém kroku, v každém slově, s každým nádechem, v každém pohybu, je součástí všech vašich myšlenek, každou minutu každého dne. Láska, co vás pohltí. Láska, která ospravedlňuje naši existenci. Která je důkazem, že naše bytí na tomhle světě má nějaký důvod. Která buď potvrzuje existenci Boha a všeho, co je svaté, anebo vedle ní všechno božské ztrácí význam. Láska, díky které je život víc než jenom to, co víme a vidíme a cítíme. Co nás povznáší. Láska, pro kterou se toho tolik řeklo a napsalo a přečetlo a brečelo a křičelo a zpívalo a vzlykalo, ale stejně není v naší moci ji doopravdy popsat. Za svůj krátký, pošetilý, rozháraný, někdy úžasný, někdy krutý, ale vždycky lehkomyslný a zpackaný život jsem toho poznal hodně, ale lásku nikdy. Šílenou bláznivou ztřeštěnou lásku. Strach a bolest, nejistotu, vztek, občas radost, pomíjivý klid, ty všechny dobře znám. Laskavost a příbuzenskou náklonnost, o ty jsem nikdy neměl nouzi. Pohrdání, opovržení a vztek mě provázejí na každém kroku. Ale láska nikdy.

A tak otevřu dveře.

Vyjdu ven.

Chodím.

Přemýšlím.

Čtu.

Píšu.

Sedím.

Dívám se.

Piju.
Jím chleba.
Sním.
Život čeká.
Život a láska.
Život.
Láska.

Los Angeles, 2017

Za dva týdny přijde další vzkaz. Odpovím. A tak to pokračuje.

Co tvoje srdce, Jayi?
Tluče.
Ale nezpívá.
Už roky ne.
A přitom zpívalo tak nádherně. Trochu falešně, ale nahlas a s takovou radostí!
Dneska mlčí. Je v něm temno.
Vždycky v něm bylo temno, ale v té tmě svítily hvězdy. Veliké zářivé krásné hvězdy.
Teď už je v něm jenom černo. A ticho. Hvězdy žádné.
Četla jsem, že jsi ženatý. Máš děti?
Kdes to četla?
Někde v časopise, myslím. Anebo jsem to možná viděla v televizi.
No jasně. Časopisy a televize.
A je to pravda?
Ano.
To by mě v životě nenapadlo.
Mě taky ne.
Jak se to stalo?
Potkal jsem někoho, koho jsem si chtěl vzít.
Jsi šťastný?
Celkově asi jo. Aspoň v tomhle směru. Mám ji rád a mám rád naše děti. V tomhle ohledu jsem měl štěstí.
Je dobře, že si to uvědomuješ.

Asi jo.
A proč máš v srdci temno?
Už jsem starý.
Je ti pětačtyřicet.
Byly to dlouhé roky.
To byla tvoje volba.
Většinu času jo. Ale ne vždycky.
To tvoje srdce. Dřív tak moc zpívalo, ale vím taky, že tě bolelo, pořád bolelo.
To se vzájemně ovlivňuje.
Jednou zpívá, podruhé křičí.
Mezi tím je jenom tenká hranice.
Řekni mi, co tě bolelo nejvíc, Jayi.
Ne.
Pověz.
Ne.
Proč ne?
Nevím, kdo jsi.
Ale víš.
Ne, nevím.
To nás bylo tolik?
Bylo vás dost.
A kam mezi ně ve tvých vzpomínkách patřím?
To nevím.
Ale víš.
Kdepak.
Tak to budeš vědět.
Možná.
Chci, aby se ti srdce zase rozezpívalo, Jayi.
To já taky.
Falešně, ale hlasitě a s radostí.
To já taky.

Moje oblíbená místa v Paříži po dvou měsících pobytu

Le Polly Maggoo, rue du Petit Pont. Odporný pajzl plný zpustlých ožralů. Pod pultem prodávají absint. Na některých stolech mají šachovnice a jsou tu turecký záchody, což je vlastně jenom velká díra v podlaze. V životě jsem tam nezahlídnul jediný ubrousek ani toaletní papír a pití mají silný a laciný a je jim úplně jedno, jestli jim tam budete vyřvávat anebo se složíte. Chtějí jenom, aby se lidi rvali venku na ulici a když se strhne rvačka, bar se vždycky vyprázdní, všichni se vyhrnou ven a očumujou a povzbuzujou a když je dobojováno, soupeři se často obejmou a dají si společně skleničku. Většina štamgastů jsou Turci a Alžířani, co se rádi ožerou, ale ve vlastní čtvrti nemůžou, a taky postarší Američani, co se sem z nějakýho důvodu vracejí, i když si už nepamatujou proč, a teď tráví všechen čas tím, že se opíjejí pod obraz. Holky tady nejsou nic moc, ale nevyhlížejí si tady manžely a po deseti skleničkách už vlastně nesejde na tom, jak vypadají.

Promítací místnost v Musée Picasso, rue de Thorigny. Sedíte na lavičce a koukáte se na záběry toho, jak Picasso maluje. Jsem pořád dost mladý a naivní, abych věřil, že jednou budu v něčem vynikat. A jsem taky dost starý a moudrý, abych věděl, že nikdy nebudu v ničem tak úžasný, jako byl Picasso skvělý malíř.

Hrob Alexandra Dumase, Panthéon. To je ten týpek, co napsal *Hraběte Monte Crista*. Respekt.

Cactus Charly, rue de Ponthieu. Tihle se chlubí, že prý mají nejlepší cheeseburgery v Evropě. Dal jsem si tam tři. Každý další byl horší než ten předešlý, a za celý život, co jím cheeseburgery, jsem nikdy neměl nic tak příšernýho jako Cactus Charly Burger, hmotu složenou z masa a sýra a čili a slaniny a barbecue omáčky, kterýmu by se mělo říkat spíš Burger hrůzy. Ale nalívají tu obrovský drinky za lacino a při Happy Hour mají za pět franků panáky Southern Comfort a často se tu vyskytujou nametený Američanky a Angličanky, který jsou ochotný si to s váma na záchodě rozdat.

Musée de l'Orangerie, Jardin des Tuileries. Odjakživa si myslím, že Monet a ty jeho Lekníny jsou neskutečně nudný. A většina z nich fakt je. Viděl jsem je v muzeích v Americe a vždycky mi připomínají vyčpělý prdy. Ale jednou jsem tady jenom tak bloumal a skončil jsem v takových dvou velkých oválných sálech, kde visí osm obrazů, co Monet namaloval těsně před smrtí. Prý chtěl vytvořit něco, u čeho by lidi zapomněli, že existuje svět tam venku. A fakticky se mu to povedlo. Ty obrazy jsou kurva nádherný. Úchvatný. Poklidný. Vidina skutečnýho světa, který se mu nějak povedlo udělat ještě krásnější, ještě víc ohromující. Ale štve mě, když jsou v sále i jiný lidi. Kdovíproč si vždycky chtějí povídat, aby každý v okruhu sto metrů věděl, jak moc milujou Lekníny. Měli by se naučit, jak držet zobák, jenom se dívat a vnímat a pak zmizet. Zavřít klapačku. A pak se rozplynout.

Texas Star, place Edmond-Michelet. Trapně americký bar, kde před vchodem visí texaská vlajka. Snad každý člověk z Texasu, který je v Paříži, chodí právě sem. Objevil jsem to tu, když jsem byl na cestě z Centre Pompidou. Čepujou tady pivo Lone Star a dělají i celkem jedlý tacos, který se nikde jinde ve Francii nevyskytujou, aspoň pokud vím. Jednou večer jsem tady potkal neteř jednoho bývalýho americkýho prezidenta, pili jsme spolu a pak jsem ji pozvracel. Házeli jsme do sebe panáky tequilly a za každý, který měla ona, jsem si já dal dva. Ona pila jak duha, mně se udělalo zle a nablil jsem na stůl, do pití i jí do klína. Pár hodin nato jsme si to rozdali a já se pak ráno probudil bez kalhot u ní na podlaze. Ona tam

nebyla a v životě jsem ji už neviděl, ale kdykoli se mi zachce poslouchat, jak se lidi baví o zbraních a ropě a fotbalu a jak je podle nich super nosit kovbojský boty, s čímž absolutně nesouhlasím, zajdu si do Texas Star.

Maison de Gyros, rue de la Huchette. V týhle ulici je jedna řecká restaurace vedle druhý. Některý jsou docela luxusní, jiný moc ne, a pak jsou tu lokály, kde nabízejí mizerný gyros jako rychlý občerstvení. Všechny mají v oknech ty otočný rožně s obrovskou hroudou jehněčího. Maison D je jenom kousek od Le Polly Maggoo, kam se často chodím opíjet do němoty. Mají otevřeno dlouho do noci. Jídlo je tu neskutečně levný. Objevil jsem to tu jednou večer, když jsem se motal okolo, zhulákaný pod obraz. Dal jsem si jejich specialitu, třetinku bagety plněnou salátem a rajčatama, obrovskou hromadou neskutečně voňavýho gyrosovýho masa, červenou omáčkou a bílou omáčkou, a k tomu ještě hranolky. Je to obrovský, vydatný, strašně dobrý a neskutečně nezdravý. Dávám si Maison D (jak říkám tomu sendviči i tý restauraci) docela často, i když si na to málokdy pamatuju. Už jsem se kolikrát probudil se sendvičem od nich v kapse, celým nebo nakousaným, ve svojí posteli, rozvalený na podlaze, ve spoustě úplně cizích bytů a na lavičkách v parku.

Pigalle. Sex. Sex sex sex sex. Mám sex rád. Vlastně ho miluju. Ať už je jemný a něžný, anebo tvrdý, rychlý a oplzlý, anebo obojí anebo něco mezi tím, ke všemu jsem svolný. Mám na něj chuť snad každý den, každou minutu. Bylo by prima, kdyby k němu byla i láska, ta šílená bláznivá ztřeštěná láska, ale to se stává málokdy. Takže beru sex v jakýkoliv podobě. Na Pigalle je to samý sex. Sex shopy, striptýzový kluby, erotický představení (kde lidi šukají naživo), burlesky, děvky, prostituti, swingeři, nebo jenom náhodní lidi, co bloumají kolem a hledají, kde by si zašoustali. Někteří za to chtějí prachy, jiní zase prachy mají a jsou ochotný za to zaplatit, a jiní na to mají prostě jenom chuť. Na bulváru Clichy je to samý klub a lokál a varieté a divadlo a peep show a diskrétní dveře, za kterýma se schovávají nějaký úžasný úchylárny. Chodím po Pigalle opilý, střízlivý, přiopilý, ve dne, v noci, ráno, kdykoli se chci udělat a trochu se stydět

po tom, co se mi to povede. Neschovávám se před svým studem. Patří k mýmu životu. Někdy po něm toužím, vyhledávám ho, potřebuju ho, prostě ho kurva musím mít. Chci tu pronikavou, oslepující rozkoš, když ve mně vybuchne orgasmus, a pak ten stud, co přijde, když stojím před zrcadlem a nemůžu se na sebe ani podívat, protože jsem hnusný prase. Tak ať. Vím dobře, kde ho hledat. A taky ho hledám.

Le Jardin du Luxembourg, spousta vchodů, šestý obvod. Velikánský honosný palác, kolem dokola širošírá nádherná zahrada. Obrovský plochy toho nejjemnějšího trávníku na světě. Všude starý mramorový sochy mrtvých králů a královen a princů a princezen. Pár dětských hřišť (kterým se vyhýbám), nějaký ty fontány, hromada laviček, tu a tam klidný stinný místo, kde si staříci čtou knížky a utápějí se ve vzpomínkách a lítosti. Do tohohle parku chodím často – vyspat se, když mám kocovinu, číst si, když ji nemám, polehávat v trávě a popíjet víno a snít o nějaký praštěný budoucnosti plný šílenství a slávy a kontroverzí. Do Lucemburský zahrady si spousta dvojic a rodin chodí dělat piknik. Pozoruju je. Představuju si, o čem přemýšlejí, jestli jsou vážně tak šťastní a spokojení, jak vypadají. Respektuju je. Vybrali si v životě jinak než já. Ale svým způsobem všichni žijeme svůj sen.

Le Bar Dix, rue de l'Odéon. Hnusný omšelý bar v suterénu hnusnýho omšelýho baráku. Je to tu malý, možná tak šest metrů na šířku a třináct na dýlku. Zdi jsou z kamene, klenutý strop taky, a visí tu hnusný omšelý obrazy. Věčně je tu tma, hudba hraje hrozně nahlas a pouštějí jenom francouzský písničky, takže netuším, o čem se v nich zpívá, i když je mi jasný, že ne o tom, jak být úctyhodným občanem a platit daně. Místnost lemujou polstrovaný lavice a před nima jsou stoly a židle. Všechno je ulepený. Nevím přesně čím a radši to ani nechci vědět. Ale ulepený je tu všechno, stoly a židle a lavice a stěny a sklenice a lahve a džbány. Jediný pití, co si tady dávám, je sangria ve džbánku. Je silná a laciná a dobrá, ale taky trochu bolí. Trochu jako pálivý omáčky, takový francouzský Mad Dog nebo Thunderbird. Sedávám tady o samotě, jenom se svým zápisníkem,

a píšu a piju a pozoruju holky, který jsou tu taky často samy, obyčejně mají černý oblečení a smutný oči, a taky si píšou do deníků a popíjejí o samotě. Žádný nebe to teda není.

Hrob Victora Huga, Panthéon. To je ten týpek, co napsal *Chrám Matky Boží* a *Bídníky*, což jsou příšerný muzikály, ale skvělý knihy. Fakt respekt.

Berthillon, rue Saint-Louis en l'Île. Ve Francii říkají zmrzlinárnám *glaciers*. Nádherný slovo. *Glacier*. Má v sobě takovou eleganci, jako spousta dalších francouzských slov. *Glacier*. Zmrzlinu mám rád a glaciers taky. V tomhle dělají tu nejlepší zmrzlinu v Evropě, nebo to aspoň tvrdí. A ještě je to na takovým pěkným ostrůvku schovaným za Notre Dame. Zmrzlina je moc dobrá, krásně klouže do krku, jemná a chladná a sladká. A mně to připomíná časy, kdy jsem byl ještě kluk a život byl jednoduchý a všechno bylo veliký a důležitý a neuvěřitelný, kdy jsem ještě byl schopný údivu a úžasu. Takže si ji dávám často, protože mi to dělá dobře a probouzí to ve mně vzpomínky na jednodušší, šťastnější doby. *Glacier*.

Shakespeare and Company, rue de la Bûcherie. To byly vlastně dvě knihkupectví. To původní, kam chodili Hemingway a Fitzgerald a Gertrude Steinová a James Joyce, zavřeli v roce 1941 nacisti. Nacisti hrozně rádi zabíjeli Židy, ale alternativní knihkupectví v lásce neměli. To druhý, kam teď chodím já, otevřel v roce 1951 americký voják jménem George Whitman, co v druhý světový natrhl prdele spoustě nácků s odporem ke knížkám. Sem chodili Allen Ginsberg, William Burroughs, Anaïs Nin a James Baldwin a Sartre a Lawrence Durrell. Je to tu roztomilý, ale velký asi jako kadibudka. Přímo u řeky, naproti Notre Dame. Před obchodem je takový malinkatý kamenný náměstíčko. Průčelí je jasně zelený, s omšelým vývěsním štítem. Uvnitř je plno knížek, nádherných knížek v angličtině, takže je můžu číst. Přetékají z polic, celý štosy se jich povalujou na stolech, je to jako bludiště ze slov se spoustou zákoutí a schovaných výklenků, který jsou taky plný slov. Člověk tady skoro nenajde brakovou literaturu, široko daleko žádný omletý thriller

ani červená knihovna. Mají tu jenom skvělý knihy, klasiky anebo novější věci, který mají ovšem výbornou pověst. Je to spíš obchod s literaturou než s knížkama. Každý, kdo tam přijde, se zajímá o čtení, o slova, o jejich historii a budoucnost. Nad obchodem jsou byty a většina z místních zaměstnanců bydlí právě tam. Běžně k sobě berou nejrůznější tuláky, poutníky a vyděděnce, nechají je přespat, pár nocí nebo pár měsíců. V obchodě a na náměstíčku před ním jsou vždycky hezký holky. Utrácím tady víc peněz než kdekoli jinde v Paříži. Je to to nejlepší, nejmenší, nejdivnější, nejkrásnější a nejšílenější knihkupectví na celým světě.

Stolly's, rue Cloche Percé. Takový mrňavý zaplivaný bar. Ve čtvrti Marais. Mají i sezení venku. Nabízejí anglický pivo, francouzský pivo, všechen možný tvrdý chlast. Chodí sem pestrá směsice lidí na rozdíl od většiny podniků v Paříži, kde jsou většinou buď jenom Francouzi nebo jenom Američani anebo jenom někdo úplně jiný. Skoro vždycky sedávám venku, bez ohledu na počasí, pozoruju kolemjdoucí, čtu si, píšu, přemýšlím a sním. Ostatní hosté jsou často zajímaví lidi, spisovatelé, umělci, akademici. Je to podnik, kam se chodí opíjet chytří lidi.

La Basilique du Sacré-Cœur, Montmartre. Kostel. Stojí úplně nahoře na Montmartru, na nejvyšším místě v Paříži. Kostely mě obecně moc neberou, ale tenhle… ten prostě žeru. Schody k němu jsou nekonečný, je to, jako bych šplhal na Mount Everest. Aspoň třikrát se cestou zastavím na cigáro. Úplně seshora je úžasný výhled. Jsou tu trávníky, kde se člověk může posadit, jenom tak koukat, zakouřit si nebo se napít. Přímo před kostelem je kamenný náměstí s vyhlídkovou terasou. Chodí sem turisti s foťákama, mladí lidi si tu dávají rande, věřící se sem chodí modlit, někdy jsou tu Afričani a prodávají suvenýry, jindy je policajti vyženou. Já sem obyčejně chodím s lahví lacinýho červenýho a krabičkou cigaret. Stoupnu si až na kraj a koukám na město, na to nejkrásnější a nejcivilizovanější město na světě. Ten výhled je nádherný. Uklidňuje mě, utišuje, vypráví mi příběhy, čistí mi hlavu od myšlenek, anebo mi pomáhá soustředit se na ty, co už tam jsou. Sedávám tam a koukám se

a píšu si do zápisníků, někdy si čtu, piju, kouřím. Často tam vídávám jednoho staříka. Je mu asi tak osmdesát, dobře oblečený, většinou v černým obleku, košili a kravatě, bílý vlasy přepečlivě učesaný, tvář samá vráska. Vždycky sedí na stejným místě, na kraji náměstí, kousek od středu, a dívá se na město. Vypadá smutně a osaměle, občas hluboce vzdychne, někdy sklopí oči a zírá na kamennou dlažbu. Říkám si, na co asi myslí, co má v srdci, na co vzpomíná. Přemýšlím, co v životě ztratil a jak moc ho to vzalo, kolik škody to napáchalo na jeho duši. Zajímalo by mě, jaký má zármutek, jakou kdysi prožil radost, jestli byl jeho život takový, jaký ho chtěl mít, jestli stál za to. Koho miloval, komu zlomil srdce a kdo a co zlomilo srdce jemu. Přemýšlím, jestli by něco změnil, kdyby se mohl vrátit zpátky, jaké chyby asi udělal a jestli na tom dneska ještě záleží. Nebavím se s ním, nevšímám si ho ani ho neruším. Už je skoro na konci cesty. Doufám, že odejde v míru. A doufám, že až přijde můj čas, budu to mít stejně.

Le Refuge des Fondus, rue des Trois Frères. Fondue je super. Dostanete kotel vroucího sýra a máčíte si v něm další věci. Anebo kotel vroucího oleje a talíř syrových steaků a ty si můžete udělat, jak chcete. Nepodávají tady nic než fondue. Jednoduchý, příjemný, hrozně dobrý. Fondue a víno, který mají v miniaturních flaštičkách, takže když ho pijete, připadáte si tak trochu pitomě a trochu úžasně. Je to tu malinkatý. Muzika hraje hrozně nahlas. Hosti dělají kravál. Jednou jsem tu byl, sám. Dal jsem si oba druhy fondue a ožral se jak zvíře. Myslel jsem na svoji bývalou přítelkyni, která je teď někde v Americe. Chodili jsme spolu do školy. Vždycky jsem si myslel, že ty řeči o lásce na první pohled jsou jenom takový trapný kecy, ale to bylo předtím, než jsem ji poprvé uviděl. A zamiloval jsem se. Hluboce a silně a okamžitě. Snad rok jsem se neodvážil na ni ani promluvit. Jenom jsem na ni zíral, když jsem ji potkal. A jakmile po mně mrkla, okamžitě jsem se odvrátil. Úplně mě bolelo se na ni dívat. Srdce se mi z toho rozbušilo, jako by mi chtělo vybuchnout. Ruce se mi roztřásly. Kdyby se se mnou v tu chvíli zkusila bavit, nedokázal bych ze sebe vypravit slovo. Připadalo mi, že nemůže být skutečná. A když jsem ji uviděl, přišlo mi, že ani já

snad nemůžu být skutečný. Když jsme se tenkrát potkali, mezi hromadou dalších lidí na baru, vůbec jsem si jí nevšímal. Ne že bych se na ni snažil něco hrát, ale protože jsem se jí bál. Ale pak jsme se potkali znova, a pak ještě jednou, a nakonec jsem se s ní dokázal začít bavit, vyprávěl jsem jí legrační historky, rozesmál jsem ji, uvedl ji do rozpaků, a ona se do mě zamilovala a na chvíli mi přišlo, že život vůbec nemůže být skutečný. Jenomže ono se to vždycky zase vrátí. Studená krutá realita naší existence. A tak jsem jedl fondue sám. A myslel jsem na ni. A pozoroval další dvojice, co byly v Le Refuge na rande. A doufal jsem, že nedopadnou tak jako my dva. Že jim ty úsměvy na tvářích vydrží. A pak jsem se totálně ožral. A šel jsem pryč a v prvním krámě, na který jsem narazil, jsem si koupil tři další lahve vína. A druhý den pozdě dopoledne jsem se probudil na chodníku.

***Brána pekel*, Musée Rodin, rue de Varenne.** Rodin byl největší sochař na světě. Jediný v historii, kdo se může měřit s Michelangelem. Muzeum je vlastně jeho někdejší dům, kde pracoval, chlastal, běsnil a šoustal a kde vytvořil ty nejkrásnější věci pod sluncem. Je to ohromný francouzský sídlo na velikánským pozemku, s obrovskou zahradou. Dům i zahrada jsou plné kreseb a soch: *Polibek, Balzac, Myslitel, Tři stíny, Občané z Calais, Tajemství,* a hlavně ta nejskvostnější ze všech, *Brána pekel*. Je to asi deset minut od bytu, kde žijeme s Louisem. Chodívám sem skoro každý den. Najednou mě to začne přitahovat a prostě jdu. Skrz přední zahradu projdu na pěšinu, která vede právě k *Bráně*. Jdete podél živých plotů a najednou se před váma tyčí *Brána*, šest metrů vysoká, čtyři široká, sto osmdesát postav se hemží na ohromných dvoukřídlých dveřích, a ty dveře vedou do ohně věčnýho zatracení. *Brána* je z bronzu, po osmdesáti letech venku celá ošlehaná, stojí na stupňovitým podstavci u obrovský kamenný zdi. Její koncept vychází z úvodní části Dantova *Pekla*, je to Rodinova představa krásy a lásky a hrůzy a věčnosti, muži a ženy tu křičí, sápou se, líbají se, prosí, brečí, umírají, snášejí mučení, mučí je bolest i láska, lítost a zármutek, vyhlídka na to, že se budou navždycky smažit v pekle. Pokaždý, když *Bránu* vidím, mě to znova dojímá, děsí, vzrušuje, zahanbuje, pokořuje, inspiruje. Nedokážu si

představit mysl, která to vyplodila, ruku, která to vytvořila, to šílené strašlivé nádherné rozpoložení, ve kterém to Rodin dělal, to množství práce, co na to bylo potřeba, to soustředění, to mistrovství a virtuozita v každé postavě a prvku. Před *Branou* stojí dvě jednoduchý dřevěný lavičky. Na každý můžou sedět dva lidi – tři, když vám nevadí se mačkat. Obyčejně bývají prázdné. Lidi si *Bránu* přijdou prohlídnout, ale nevydrží tu dlouho. Je znepokojivá, zneklidňující, hrozivá, a v Musée Rodin je spousta dalších, mnohem přívětivějších soch, který jsou potěcha pro oči i pro duši. Já *Bránu pekel* miluju. Nevím proč, ale uklidňuje mě, dodává mi jistotu a bezpečí. Vždycky si u ní sednu na lavičku. Čtu si tam, píšu si do notesu, koukám do nebe, občas si zdřímnu, mluvím sám se sebou, mluvím s Bohem, i když v Boha nevěřím. Ale v *Bránu pekel*, v tu věřím. Když už si někdo jednou za uherský rok sedne vedle mě, anebo na tu druhou lavičku, co na ní nesedím, nevšímám si ho ani se s ním nebavím. Dál si čtu nebo píšu nebo dělám to, co zrovna dělám. Tohle místo patří mně. *Brána pekel*. Jedno z mála míst v mým životě, kde se mi daří najít aspoň trochu klidu. Nevím, co to znamená, že mi zrovna *Brána pekel* dodává takový klid, a je mi to fuk. Beru si, co můžu, ať už to přijde odkudkoliv.

La Closerie des Lilas, boulevard du Montparnasse. Nóbl restaurace. Nebo teda aspoň mně připadá nóbl. Je na rohu. Celá zarostlá popínavýma rostlinama, takže vůbec není vidět dovnitř. Hemingway tady prý sedával na barové stoličce a napsal přitom velkou část románu *I slunce vychází*. Picasso, Francis Scott Fitzgerald, Modigliani, Breton, Sartre, André Gide, Oscar Wilde, Samuel Beckett, Man Ray, Ezra Pound a Henry Miller, můj milovaný Henry Miller, ti všichni sem chodili. Klenutý vchod je celý obrostlý břečťanem a vedle něj je pod sklem jídelní lístek. Vevnitř jsem nikdy nebyl. Nikdy jsem pod tím obloukem neprošel, nikdy se neposadil u baru a nedal si skleničku. Nezasloužím si tam vkročit. Možná jednou, ale teď ještě ne. Prozatím budu jenom postávat venku a představovat si nějakou budoucí dobu, kdy budu sedávat mezi ozvěnami svých hrdinů, mezi kterýma jsem si vydobyl zasloužený místo. Prozatím si budu jenom číst jídelní lístek, nakukovat skrze oblouk a snít.

***Mona Lisa*, Musée du Louvre.** Ta vlastně stojí dost za houby. Ve stejným sále je asi tak sto mnohem zajímavějších obrazů. Ale i tak jsem tam šel a vyfotil si ji a stál tam jak trubka jako všichni ostatní a předstíral jsem, bůhvíjak mi nepřipadá úžasná. A fakt věřím té konspirační teorii, že to stejně není originál. Jenom hodně dobrá kopie, a ta pravá je ve skutečnosti schovaná někde v trezoru pod plachtou, kam na ni nemůže světlo a blesky foťáků, kam nemůžou všichni ti lidi, co na ni čumí jako trubky, včetně mě, daleko od světa, pečlivě chráněná. Ale samotný Louvre je úžasný. Ta nejnádhernější budova pod sluncem. Připadá mi úplně absurdní, že to kdysi býval něčí dům. Jako kdyby mi třeba někdo tvrdil, že Empire State Building nebo Sears Tower taky kdysi bývaly jenom něčí dům. Člověk vlastně docela pochopí, proč došlo k revoluci. Kdybych den co den musel jíst akorát krysy a bláto a přitom viděl, že někdo žije v tak nádherným a obrovským domě, jako je Louvre, taky bych mu kurva nejradši useknul hlavu.

Hrob Charlese Baudelaira, hřbitov Montparnasse. Alkoholik, závislák na opiu, děvkař, maniak. Napsal *Květy zla*. Taky napsal *Pařížský splín*, z kterýho jsem na hadry pokaždý, když to čtu. A ještě napsal *Malíře moderního života*. Totální respekt.